

Kritik mot Polismyndigheten i Kronobergs län och åklagare vid Åklagarmyndigheten, åklagarkammaren i Växjö, för handläggningen av en förundersökning

Anmälan

AA framförde i en anmälan till JO klagomål mot Polismyndigheten i Kronobergs län och åklagare vid Åklagarmyndigheten, åklagarkammaren i Växjö, med anledning av handläggningen av en förundersökning. Han uppgav bl.a. att han aldrig blivit hörd eller delgiven misstanke beträffande en av två brottsmisstankar innan han slutdelgavs förundersökningen och att denna tagit för lång tid.

Utredning

Handlingar i polismyndighetens ärenden K19293-04 och K1088-05 och åklagarkammarens ärende 206A-2936-04 infordrades och granskades. Upplýsningar inhämtades från kammaråklagaren BB och kriminalkommissarien CC. Följande framkom.

Förundersökningen gällde försök till utpressning vid två tillfällen. BB var förundersökningsledare och CC var utredningsman. Ärende K19293-04 gällde en gärning begången i december 2004. AA, som erkände brott, hördes i den delen under samma månad. Ärende K1088-05 avsåg en gärning begången i januari 2005. AA antecknades som skäligen misstänkt för det brottet. Han kom dock aldrig att höras eller delges misstanke beträffande detta. I februari 2005 antecknades att förundersökningen slutredovisats och i maj beslutades att den skulle återupptas. AA tillställdes i oktober 2005 en kallelse till förhör. Förhöret kom emellertid aldrig till stånd. Ett förhör med målsäganden ägde rum i november 2006 och i september 2007 slutdelgavs AA förundersökningen. Han framställde då vissa anmärkningar, bl.a. om att han inte hörts rörande miss-tanken i ärende K1088-05. I december beslutade åklagaren att inte väcka åtal beträffande brottsmisstanken i det ärendet. Åtal väcktes beträffande den andra brottsmisstanken i januari i år.

BB har upplyst att anledningen till att handläggningen har dragit ut på tiden är att han haft många ungdomsärenden som han varit tvungen att prioritera och att utredningen innehållit en juridiskt svår fråga, som tagit tid att överväga. Akten kom också att sorteras fel hos polisen och återfanns, om han minns rätt, efter avsevärd

tid i polismyndighetens arkiv. I juni 2006 måste den ha kommit till rätta eftersom han då gav direktiv om förhör. I november 2006 inkom förhørsprotokoll. Därefter låg ärendet hos honom för bedömning tills han i april 2007 gav direktiv om slutdelgivning. Förundersökningsprotokoll inkom efter påminnelse i början av oktober 2007. – Det var ett misstag att han inte gav direktiv om att AA skulle höras och delges misstanke beträffande brottet i ärende K108805.

CC har uppgett att akten felaktigt förts till polisens arkiv mellan februari och maj 2005. Någon förklaring till varför det kom att ske har man inte kunnat finna. När förundersökningen därefter återupptogs drog den ut på tiden. Han minns inte längre varför handläggningen kom att bli långdragen. Hans minnes-bild är att det berodde på att den misstänkte var svår att få tag i och att ärendet blev liggande hos åklagaren.

Bedömning

En förundersökning ska enligt 23 kap. 4 § andra stycket rättegångsbalken (RB) bedrivas så skyndsamt som omständigheterna medger. Undersökningsledaren har ansvar för förundersökningen i dess helhet. Hon eller han ska se till att utredningen bedrivs effektivt och att den enskildes rättssäkerhetsintressen tas till vara. (1 a § andra stycket förundersökningskungörelsen [1947:948]).

Det dröjde cirka tre år från det att anmälningarna gjordes och AA först hördes om den ena av brottsmisstankarna till dess att beslut i åtalsfrågan fattades. I början av den tidsperioden var akten under en tid av tre månader felaktigt arkiverad. Så får givetvis inte ske. Anledningen till detta har dock inte klarlagts och ytterligare utredningsåtgärder framstår inte som meningsfulla.

Under de kommande två åren kallades den misstänkte i oktober 2005 till ett förhör som inte kom att genomföras och i november 2006 verkställdes ett förhör med målsäganden. Beträffande tiden från maj 2005 till juni 2006, då BB vet att han hade tillgång till akten, har utredningen inte kunnat ge klarhet i varför i princip inga åtgärder vidtogs. Inte heller i denna del framstår ytterligare utredning som meningsfull. Jag kan emellertid konstatera att det inte är acceptabelt att inga andra åtgärder än att kalla till ett förhör vidtas under ett års tid. Först i november 2006 genomfördes det förhör med målsäganden som BB gett direktiv om i juni samma år. Därefter dröjde det ett knappt halvår innan han gav direktiv om att slutdelgivning skulle ske. Såvitt framgår av handlingarna var det först sedan BB i slutet av september 2007 påmint om sitt direktiv som en underrättelse om den slutförda förundersökningen skickades till AA.

Jag har förståelse för att en ansträngd arbetssituation kan göra att vissa ärenden måste prioriteras framför andra liksom för att vissa juridiska överväganden kan ta tid. Även med beaktande av dessa omständigheter är det dock helt oacceptabelt att en förundersökning av sådant slag som den aktuella tar så lång tid att slutföra som i detta fall. Polismyndigheten och åklagaren förtjänar därför kritik.

När BB gav direktiv om att slutdelgivning skulle ske hade AA inte delgetts misstanke om ett av de brott som förundersökningen avsåg. Trots att AA

antecknats som skäligen misstänkt redan i början av år 2005 blev han således aldrig delgiven misstanke och hörd beträffande den brottsmisstanken.

Då förundersökningen kommit så långt att någon skäligen misstänks för brottet, ska han, då han hörs, underrättas om misstanken. Den misstänkte och hans försvarare har rätt att fortlöpande, i den mån det kan ske utan men för utredningen, ta del av vad som har förekommit vid undersökningen. De har vidare rätt att ange den utredning de anser önskvärd och i övrigt anföra vad de anser nödvändigt. Under rättelse härom ska lämnas eller sändas till den misstänkte och hans försvarare varvid skäligen rådruum ska beredas dem. Åtal får inte beslutas innan detta har skett (23 kap. 18 § första stycket RB).

BB har förklarat att det var av misstag som AA inte kom att höras. Mot bakgrund av att utredningen inte varit omfattande och den tid som funnits till genomgång av ärendet anser jag att misstaget är svårförståeligt och är kritisk till det inträffade. Naturligtvis borde även CC ha uppmärksammat BB på att AA inte delgetts misstanke om ett av brotten när BB angav att slutdelgivning skulle ske. – Jag noterar emellertid att åtal inte väckts beträffande den brottsmisstanken.

Vad som i övrigt framkommit i ärendet föranleder inte någon ytterligare åtgärd eller något uttalande från min sida.

Ärendet avslutas.